

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

БРОЈ 12

БЕОГРАД, 21. МАРТ 1936.

ГОДИНА VIII

Садржај:

„Sartid“, srpsko akcionarsko rudarsko i topioničko industrijsko društvo, Beograd
Diskontna trgovačka banka, Beograd
Хрватска католичка банка д. д., Загреб

„SARTID“, SRPSKO AKCIONARSKO RUDARSKO I TOPIO- NIČKO INDUSTRIJSKO DRUŠTVO, BEOGRAD

„Sartid“ je najstarije i najveće preduzeće t. zv. teške industrije na teritoriji predratne Srbije, a prema jačini onih koji ga predstavljaju i njime upravljaju, kao i onih koji su iza njih, „Sartid“ spada među prva preduzeća u Jugoslaviji. Društvo je osnovano 1913 godine i u početku je imalo za cilj da forsira eksploataciju metalnih rudnika u Srbiji. Postojala je namera da se pokupuju sva rudna polja, za koja se pretpostavljalo da imaju metalne rude, da se podignu visoke peći i da se izvozi sirovi metal. Tek u drugoj liniji mislilo se na preradu sirovog metala u metalne izrađevine.

Svetski rat i velike izmene u granicama usled svet-skog rata nisu ostale bez uticaja ni na razviće Sartida. Uslovi za rad društva sasvim su drugi u Jugoslaviji nego što su bili u Srbiji. Zbog toga je ono izvršilo vrlo brzo preorijentaciju. Sa rudarsko-topioničke težište posla se prenosi na metalur-gijsku industriju. S punim pravom se moglo pretpostaviti da će u Jugoslaviji imati povoljne uslove za razvitak sve one in-dustrijske grane koje zadovoljavaju potrebe saobraćaja. Zbog toga je Sartid organizovan za izradu materijala za građenje pruga, mostova, gvozdenih konstrukcija, lokomotiva i vagona. Podignuto je i brodogradilište koje je upravo predestinirano da bude i ostane vodeće brodogradilište za našu rečnu plovid-bu. Međutim, sve su ovo poslovi za koje postoji uglavnom samo jedan komitet, a to je država.

Zbog teške konkurencije koju je našoj industriji pravila Nemačka sa svojim reparacionim liferacijama, porudžbine su primane samo neredovno. Osim toga, trebalo je mesecima i godinama čekati na naplatu davno prispelih računa. U vezi s tim uprava Sartida je odlučila još 1925 da pređe i na iz-radu metalnih proizvoda za privatne ciljeve, kao potkovic, kolskih osovina, srpova, presovanih lopata, cevi od kovanog gvožđa itd. Proširenje instalacija završeno je 1927 godine. Time se situacija donekle popravila, ali se zbog poljoprivredne krize ipak nisu mogli postići znatniji rezultati.

Kad su u leto 1931 godine prestale reparacione lifera-cije, počela se gajiti nada da će se i država opet javiti sa ve-ćim i stalnijim porudžbinama. Međutim, to je bilo pogrešno, tako da je došlo do katastrofalnog smanjenja volumena za-poslenosti. Sa 87 miliona u 1929/30 obrt postepeno pada na svega 5 miliona u 1932/33. Stanje je bilo tako teško, da se moralo pomišljati i na likvidaciju. Međutim, uprava je vero-vala da će se država jednog dana ipak setiti da postoji „Sartid“ i da je on potpuno dorastao i najvećim poružbinama. Zbog toga je odlučeno da se u međuvremenu sprovede poslovna reorganizacija i proširi komercijalna proizvodnja. Preduzete su mere za rigoroznu štednju, a zbog zajedničkih interesa akcionara kod Brodske fabrike vagona i kod Sartida, ovaj je napustio proizvodnju vagona i lokomotiva u korist Brodske fabrike vagona. S druge strane Sartid uvodi jednu novu po-slovnju granu — fabrikaciju tankog bleha, belog, crnog i po-

činkovanog. Kupljena je uz vrlo povoljne uslove nova i naj-modernija valjaonica bleha sa svim potrebnim uređajem i svim postrojenjima. Proizvodnja bleha je veoma savršena, tako da bismo u tom pogledu mogli da budemo potpuno nezavisni od inostranstva.

Međutim, u poslednje vreme i tu su nastupile nočekivane teškoće, naročito zbog našeg aktivnog klirinškog salda u tr-govinskom prometu sa Nemačkom. U članku „Više obzira prema izvozu“ (br. 2 od 11 januara o. g.) dokazali smo da će novo uređenje platnog prometa sa Nemačkom naneti ozbiljan udarac našem izvozu. Pristankom na depresijaciju valute one zemlje sa kojima imamo aktivan bilans zadaje se težak udarac i našoj industriji. Marka je postala tako jeftina, da je našoj industriji potpuno onemogućeno da konkuriše nemačkoj robi. Iz Nemačke se danas uvozi i roba koju nikada nismo uvozili.

U 1935 poslovanje „Sartid-a“ bilo je znatno povoljnije nego u toku nekoliko poslednjih godina. Obrt je opet dostigao 42 miliona dinara. S obzirom na to da su državne porudžbine i u 1935 neznatne, takav uspeh na polju komercijalne pro-izvodnje potpuno zadovoljava. Međutim, jasno je da „Sartid“ ne može da živi od proizvodnje komercijalne robe. Njegove su sposobnosti mnogo veće. Prava je šteta, što veliki deo in-vesticija danas još uvek miruje. Kada bi naša javna ruka iz osnova promenila dosadašnju politiku dodeljivanja radova, Sartid bi mogao da zaposli velike mase radnika i da dade hleba ogromnom broju porodica. Danas mu je to nemoguće, iz razloga o kojima smo detaljno govorili i u našim ranijim analizama. Nije to posledica obustave javnih radova zbog štednje — pošto se i danas izvršuju ogromne nabavke. Me-đutim, naša industrija u njima slabo učestvuje ili ne učestvuje nikako, jer su poverene stranim kompanijama. Tako nam je, na primer, potreban i železnički materijal (vozila, šine, skret-nice, vezice, pločice, zavrtnji, ekseri itd.) koji bi mogla li-ferovati i naša preduzeća, u istom kvalitetu kao strana. Ipak se to velikim delom još uvek uvozi iz inostranstva, čak i sa smanjenom podvoznom tarifom i bez carine. Amandmanima uz novi finansijski zakon je predviđeno da se uvoz svih tih predmeta može osloboditi od plaćanja carine i carinskih daž-bina. Na nabavke izvršene u inostranstvu neće se naplaćivati ni taksa na račune. Prema tome, umesto da se favorizuje do-maća industrija, preduzećima u inostranstvu daje se u izve-snom pogledu čak i prednost nad domaćim preduzećima. To liči na nepoverenje u industrijsku sposobnost domaćih dru-štava, a ono se ne može ničim pravdati, naročito kad su u pitanju preduzeća tipa »Sartid«. Kao dokaz o sposobnosti naše industrije moglo bi se navesti i to, da je na primer na posled-njem konkursu za izradu projekta za novi savski most kod Za-greba učestvovalo 14 takmičara, iz zemlje i inostranstva. Drugu nagradu je dobila Brodska fabrika vagona. Taj neobično lepi uspeh naše industrije dokazuje da je ona dorasla i za najveće projekte.

Da bismo dobili pravilnu sliku o finansijskoj snazi Sartida, o finansijskom efektu njegove industrijske delatnosti i o teškoćama sa kojima se poslednjih nekoliko godina borio, sastavili smo u donjoj tablici njegove glavne bilansne pozicije za četiri poslednje godine:

Račun izravnjanja

Aktiva	1932	1933	1934	1935
	u hiljadama dinara			
Investicije	42.526	43.905	46.392	53.671
Nova postrojenja	1.311	2.488	7.278	255
Pokretnosti	68	—	—	—
Materijal na stovarištu	15.700	12.234	11.454	13.396
Dužnici	13.550	25.363	10.660	12.053
Blagajna	434	169	558	353
Hartije od vrednosti	5.570	3.615	1.235	585
Kursna razlika hartija	750	563	—	—
Gubitak sa prenosom	2.717	5.827	5.675	5.469
Pasiva				
Glavnica	50.000	50.000	50.000	50.000
Rezervni fond	448	448	448	448
Otpisi	10.301	10.301	10.301	12.554
Poverioci	20.215	32.852	22.504	22.779
Prelazne pozicije	1.658	556	—	—
Zbir bilansa	82.627	94.162	83.253	85.782

Račun gubitka i dobitka

Rashodi	1932	1933	1934	1935
Prenos gubitka	—	2.717	5.827	5.675
Upravni troškovi	1.986	1.892	2.852	1.515
Kamate	2.535	1.945	2.218	1.680
Porezi	633	508	1.500	1.484
Otpisi	—	122	—	2.252
Dubiozna potraž.	—	383	—	5
Kursna razlika	—	187	—	—
Prihodi				
Prenos dobiti	252	—	—	—
Brodogradilište	—	—	—	667
Druga odeljenja	2.056	1.804	6.029	6.231
Ođ efekata	128	125	167	51
Razni	—	—	525	193
Gubitak (sa prenosom)	2.717	5.827	5.675	5.469
Zbir prihoda ili rashoda	5.153	7.756	12.397	12.611

Poslovna godina zaključivana je ranije 30 juna svake godine. Međutim prethodna godina (1934) obuhvata u stvari 18 meseca, t. j. period od 1 jula 1933 do 31 decembra 1934. Poslednja poslovna godina (1935) obuhvata opet period od 12 meseci, a zaključena je krajem decembra 1935. Ako prilikom upoređivanja podataka za razne godine učinimo korekturu u tom smislu, videćemo da je ukupni finansijski efekat preduzeća u 1935 bio znatno povoljniji nego ranijih godina, iako je zbog nedovoljnih državnih porudžbina veliki deo fabričnih investicija ostao neiskorišćen.

Obrtni kapital u 1935 veći je za oko 2,5 miliona nego krajem prethodne godine, i iznosi 85,78 miliona dinara. Od toga otpada 63 miliona odnosno 73% na sopstvena sredstva, a ostalo su poverioci. Kao što se vidi, odnos između sopstvenih i tuđih sredstava je neobično povoljan. U odnosu na prethodnu godinu sopstvena sredstva su porasla za 2,25 miliona, sa 60,75 na 63 miliona, zbog povećanja fonda amortizacije za toliko iznos. Krajem 1935 od sopstvenih sredstava otpada 50 miliona na glavnica, 448 hiljada na rezervni fond i 12,55 miliona na fond amortizacije. Kao što je pomenuto, ove godine uneta su u fond amortizacije 2,25 miliona, a u toku prethodne 4 godine zbog slabijeg poslovanja nisu vršene nikakve amortizacije ni kod nepokretnosti ni kod mašina.

Promene kod poverilaca su neznatne. Oni su poslednje godine povećani za 275 hiljada dinara, ali su u odnosu na 1933 manji za 10,1 miliona. U 1936 u pasivi javiće se još jedna pozicija — račun obligacija. Radi daljeg sniženja troškova proizvodnje u valjaonici bleha potrebne su nove investicije, koje će društvu omogućiti da samo proizvodi potrebne sirovine i polufabrikate. Blagodareći energiji i zauzimanju njegovog glavnog direktora g. Hena, »Sartid« je već uspeo da osigura za to potrebna novčana sredstva. Jedna nova grupa daje društvu 10-godišnji obligacioni zajam od 6 miliona dinara. Prema našem saznanju uslovi zajma su neobično povoljni, jer kamata iznosi samo 5%.

Investicije pokazuju prema poslednjem bilansu samo neznatno povećanje od 255 hiljada. Međutim, od početka 1930 do kraja 1935 investicije su povećane za preko 15,5 miliona, sa 38,38 na 53,92 miliona dinara. Ovo povećanje je uglavnom posledica ranije pomenutog uvođenja nove poslovne grane — fabrikacije lima. To znači dalje da vrednost novih postrojenja valjaonice iznosi preko 15 miliona dinara. Inače, celokupne investicije i najveći deo materijala na stovarištu (sirovine, gotova roba i nedovršeni radovi) pokriven je sopstvenim sredstvima.

Vrednost materijala na stovarištu povećana je za oko 2 miliona, sa 11,45 na 13,39 miliona. Porasli su i dužnici za 1,4 miliona, sa 10,66 na 12,05 miliona dinara. To je takođe jedan dokaz da je poslovanje u 1935 bilo veće nego u prethodnoj godini. Inače, od pomenutih 12,05 miliona dužnika otpada 4,29 miliona na banke, 3,48 miliona na državna nadležstva, a ostatak na trgovce. Neka državna nadležstva plaćala su dobro, a kod drugih se moralo još uvek dugo čekati.

Račun hartija od vrednosti pokazuje novo smanjenje od 650 hiljada. Krajem 1935 hartije od vrednosti iznose 585 hiljada prema 1,23 miliona krajem 1934 i 5,57 miliona krajem 1932 godine. Postepeno smanjenje portfelja hartija od vrednosti prouzrokovano je prvenstveno prodajama, ali je ranijih godina društvo imalo i izvesan gubitak na kursu državnih hartija od vrednosti.

Bruto prihodi svih odeljenja, koji su u 1933 iznosili 1,8 miliona, porasli su u 1935 godini na 6,9 miliona dinara. I u odnosu na 1934 porast je znatan, jer su prihodi u ovoj poslednjoj godini, odnosno u razdoblju od 1 jula 1933 do kraja decembra 1935, iznosili 6,03 miliona dinara. Povećanje obrta je znatno veće, jer su se u 1935 zbog pojačane konkurencije morale sniziti i prodajne cene. U vezi sa smanjenjem zalihe hartija od vrednosti smanjen je za preko 100 hiljada i prihod od efekata, sa 167 na 51 hiljadu dinara. Razni prihodi su takođe opali, sa 525 na 193 hiljade.

Mnogo je interesantnija analiza rashoda. Upravni troškovi iznosili su u toku poslednjih nekoliko godina po 1,9 miliona godišnje. U 1935 reducirani su na 1,5 miliona. To je očigledan dokaz rigorozne štednje. U 1935 izdato je na kamate 1,68 miliona. Pada u oči, da su u toku poslednje dve godine rashodi na poreze neobično veliki: U 1934 godini 1,5 miliona, a u 1935 godini 1,48 miliona. To bi se moglo lako razumeti, da je društvo imalo dobitak. Međutim, ono je već nekoliko godina moralo da radi s priličnim gubitkom. Šta više, od 1931 do 1934 nije se mogla vršiti ni amortizacija investicija. Da je to učinjeno, gubitak bi morao biti znatno veći. Tako veliki iznosi poreza mogu se objasniti jedino time, što društvo plaća znatne iznose skupnog poreza na poslovni promet. Poznato je, na primer, da odnosna poreska stopa na beli i crni lim i na gvožđe iznosi 2,4%. Kad se uzme u obzir, da je ovde u pitanju pretežno građevinski materijal, dakle — sirovina, mora se primećivati da je ova stopa zaista visoka. Skupnim porezom se znatno povećavaju proizvodni troškovi u onim granama, koje tu robu upotrebljavaju kao sirovinu. A to bi trebalo izbegavati. Država se svim mogućim sredstvima bori protiv skupoće, a ovim pore-

skim oblikom je sama izaziva. Ipak, umerena stopa skupnog poreza može se nekako još i razumeti, ali je potpuno nerazumljivo, da stopa skupnog poreza na pocinkovani lim iznosi punih 7%. Verujemo da sličnog nema ni u jednoj zemlji. Prosto je neverovatno, jer bi se tolika poreska stopa mogla smatrati preteranom čak i onda, kad bi bio u pitanju porez na luksuz. A ovde se radi o neophodno potrebnoj sirovini. Ako se iz fiskalnih razloga skupni porez već ne može ukinuti; odnosnu stopu treba bar sniziti na visinu koja je ekonomski snošljiva. Ovu anomaliju treba što pre ukloniti, već zbog toga što nema opravdanog razloga za pravljenje neke razlike između skupnog poreza na pocinkovani lim i na ostale vrste.

Iako je ove godine izvršena amortizacija investicija, što je ranijih godina zbog gubitka propušteno da se učini, ipak je konačni neto efekat rada u 1935 povoljniji nego ranijih godina. On iznosi 206 hiljada prema 167 hiljada u 1934. Preneti gubitak iz ranijih godina od 5,67 miliona smanjuje se za ovu zaradu, tako da se na novu poslovnu godinu prenosi gubitak od 5,47 miliona. To je skoro 11% od glavnice. Međutim, da je bilo malo više uvidavnosti kod nadležnih, ovaj gubitak ne bi ni postojao, a znatno manji bio bi i broj naših nezaposlenih radnika.

U upravnom odboru »Sartida« su sledeća gospoda: Đorđe Vajfert, predsednik; d-r Ferdinand Gramberg, potpredsednik; Maks Antić, Edgar Aušnit, Duglas Vickers, inž d-r Georg Ginter, Pol Gotje, Dimitrije Živadinović, Danilo Kalafatović, Stevan Karamata, Inž. Vladimir Mišković, Oskar Polak, Andrija Radović, Knjaz Barbu Stirbej, Kosta L. Timotijević, Dušan Tomić, inž. Žorž Faj i Kurt Frenkel. U nadzornom odboru su g. g.: Aleksa Božićković, kao predsednik; d-r Đ. Jovanović, Ferdinand Medek, Živojin Nešić, d-r Dim. Petrović i d-r Andrija Stranski, članovi.

DISKONTNA TRGOVAČKA BANKA, BEOGRAD

Desetogodišnji jubilej Diskontne trgovačke banke samo je uzgred spomenut u bančinom izveštaju, što čini čast skromnosti upravnoga odbora. Neka je nama ipak dozvoljeno da čestitamo banci i njenoj upravi. Nije mala stvar danas voditi i održati jednu banku. Diskontna trgovačka banka ne samo što se održala, nego je pokazala primeran i snažan razvitak. Ona je bila u srećnom položaju da od samog početka nije osetila nikakve teškoće. Ušla je u život kao snažan mladić, pun poleta i inicijative. Te svoje vrline ona je zadržala i naša je želja prilikom njene desetogodišnjice da joj budućnost bude veća mladost.

U ranijim analizama bilansa Diskontne trgovačke banke istakli smo glavne karakteristike njenog poslovanja. Verna svojim poslovnim principima, ona ni u minuloj godini nije odstupila od postulata sigurnosti i likviditeta. Banka je, kao i ranijih godina, sa mnogo uspeha negovala repor gde rizika uopšte nema, ako se radi o prvoklasnim papirima. Državne hartije od vrednosti, koje čine podlogu poslova Diskontne trgovačke banke, apsolutno su sigurne, likviditet uložених svota je siguran, a poslovi su kratkoročni, od jednog termina do drugog. Idealni poslovi, svak bi mislio. Stvarno, ali ipak nisu za svakog. Rentabilitet je mali, manji nego kod ostalih bankarskih poslova, i zbog toga ne mogu da ih vrše oni koji rade pretežno tuđim novcem. Diskontna trgovačka banka, međutim, radi skoro isključivo sopstvenim sretstvima; ona je familijarno preduzeće, gde pasivni bankarski posao ne igra onu ulogu kao kod normalnog tipa naših banaka. Od celokupnog obrtnog kapitala od 14,65 mil. din. na sopstvena sretstva otpadaju 12,29 mil., to je 87% obrtnog kapitala.

Račun izravnjanja

Aktiva	1932	1933	1934	1935
	u hiljadama dinara			
Blagajna	1.387	4.278	1.168	688
Menice	4.332	3.771	4.078	4.317
Tekući računi	6.123	3.222	2.462	2.148
Zajmovi na zaloge	318	341	192	134
Hartije od vrednosti	1.735	1.298	5.942	6.768
Nepokretnosti	—	104	103	251
Nameštaj	48	43	39	39
Vrednost fondova	1.034	971	1.132	986
Razna aktiva	357	359	17	15
Ostave, kaucije itd.	8.326	4.271	10.356	11.970
Pasiva				
Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000
Fondovi	1.872	1.962	2.098	2.232
Fond za razliku na kursu	—	—	—	154
Ulozi na štednju	1.102	961	978	948
Tekući računi	732	632	1.274	1.414
Prenosna kamata	—	—	—	90
Razna pasiva	420	473	290	7
Dobit	208	357	494	507
Ostave, kaucije itd.	8.326	4.271	10.356	11.970
Zbir bilansa	22.659	18.604	25.490	27.317

Račun gubitka i dobitka

Rashodi	1932	1933	1934	1935
Kamata	213	222	93	90
Troškovi	354	244	350	339
Otpisi	65	361	329	540
Kursna razlika	212	—	—	—
Dobit	237	406	562	570
Prihodi				
Kamata i provizija	877	988	819	847
Od drž. hart. od vrednosti	203	245	508	634
Od nepokretnosti	—	—	—	15
Prenos dobiti	—	—	7	44
Zbir prihoda — rashoda	1.081	1.233	1.334	1.540

Skoro polovina obrtnog kapitala je plasirana u repor, a ako uzmemo u obzir da su zajmovi po tekućim računima pokriveni većim delom hartijama od vrednosti, koji se posao ne razlikuje mnogo od repora, jasno je da ostale vrste bankarskih poslova igraju određenu ulogu. U gornjoj analizi strukture pasive pada u oči da je fluktuacija tuđih sretstava minimalna. Karakteristično je da ona od 1933 g. stalno raste, sa 1,59 mil. din. na 2,25 mil. u 1934 g. i 2,56 u 1935 g. Ulozi na štednju pokazuju opadanje, dok obaveze po tekućim računima rastu. Diskontna trgovačka banka u poslednjoj godini nije primala uloge. Zbog sve užeg obima likvidnih i sigurnih poslova ona jedva stiže da plasira sopstvena sretstva pa nema nikakvog interesa da prima tuđe. Bančin bilans je u tom pogledu neobično likvidan. Imamo zavoda koji su pod zaštitom a sa druge strane imamo i potpuno saturiranih, kao što je Diskontna trgovačka banka.

Oprezna poslovna politika banke manifestuje se u obilnom dotiranju rezervi i u osnivanju fonda za pokriće eventualnog gubitka po hartijama od vrednosti. Fond potiče od kursne razlike između 31 decembra 1935 g. i prethodne godine. Ukupne rezerve porasle su sa 1,87 mil. din. u 1932 g. na 1,96 mil. u 1933 g., 2,09 mil. u 1934 g. i 2,28 mil. u 1935 godini.

Sa jedne strane neobično povoljan odnos između sopstvenih i tuđih sretstava, a sa druge sve jače plasiranje sretstava u likvidne poslove omogućilo je banci da smanji blagajnu sa 4,27 mil. u 1933 g. i 1,16 mil. u 1934 g. na 668 hilj. u 1935 godini. Uprava ističe u izveštaju da je ova svota apsolutno dovoljna za poslovanje. Portfelj menica je porastao sa 4 mil. din. u 1934 g. na 4,3 mil. u 1935 g., što je u stvari prouzrokovano

promenom knjiženja. Ovdě se ne radi o čistom eskontu nego i o zajmovima na podlozi cesija, kao što se vidi iz sledećih podataka: 1,61 mil. din. pokriven je intabulacijom na prvom mestu, 612 hilj. cesijama po potraživanjima od države, a 2,093 mil. sačinjavaju trgovačke menice.

U kojoj se meri proširen repor, vidi se iz porasta hartija od vrednosti. 1932 g. ta pozicija iznosila je svega 1,73 mil. din., u 1933 g. 1,298 mil., u 1934 g. već 5,5 mil., a u 1935 g. dostiže rekordnu cifru od 6,76 miliona.

Od ostalih, sporednijih, pozicija aktive navešćemo nepokretnosti koje su se povećale sa 104 hilj. din. u 1934 g. na 215 hilj. u 1935 g. usled kupovanja imanjâ od dužnika u Nišu. Pošto rukovanje nepokretnostima ne spada u domašaj bančino poslovanja, uprava će iskoristiti prvu povoljnu ponudu da ih proda. Stalni porast zbira bilansa sa 18,6 mil. din. u 1933 g. na 25,4 mil. u 1934 g. i 27,3 u 1935 g. najbolje svedoči o postepenom, snažnom i podjednakom razvitku banke koju vodi jedan od naših najsposobnijih bankara i berzijanaca.

Strukturi aktive potpuno odgovara ona prihoda. Kamata, provizija i repor čine glavni i stalni izvor prihoda, sa neznatnim promenama u toku poslednjih godina (877 hilj. din. 1932 g., 988 hilj. 1933 g., 819 hilj. 1934 g. i 847 hilj. 1935 godine). Veći obrt u poslovnoj godini kompenziran je smanjenjem kamata. Srazmerno je velik prihod 634 hilj. din. od kupona državnih hartija od vrednosti prema 508 hilj. u 1934 g., 245 hilj. u 1933 g. i 203 hilj. u 1932 godini. Pasivne kamate i troškovi ostali su u 1935 g. prema prethodnoj skoro nepromenjeni, ali su se povećali otpisi na 540 hilj. din. prema 329 hilj. u 1934 godini. Uprava u svom izveštaju napominje da su to poslednji talasi krize, pošto se radi o slučajevima gde se ni uz najveću opreznost bančine uprave nije dao izbeći gubitak. Ova okolnost, međutim, nije uticala na rezultat poslovanja. Dobitak iznosi 570 hilj. din., skoro isto toliko kao u prethodnoj godini. Svaku čast čini upravi, što se odrekla tantijema i naknade za dežurstvo, da bi omogućila isplatu veće dividende: 5% umesto 4% prethodne godine.

U upravi su gospoda: Alfred Šatner, Lazar D. Alkalaj, Jakov Varon i David Jeušua, direktor. Članovi nadzornog odbora su gospoda: E. Laub, A. Nahmijas, C. Hercka i A. Naftali.

ХРВАТСКА КАТОЛИЧКА БАНКА Д. Д., ЗАГРЕБ

Хрватска католичка банка бави се скоро искључиво есконтом меница, и то претежно оних које гласе на мање износе. Испитивање кредитне способности потписника веома је строга. Меница мора имати неколико добрих потписа, а у већини случајева постоји и хипотекарно обезбеђење. Иначе, банка није с ниједним предузећем тако везана, да би њена судбина била у зависности од прилика или неприлика односног предузећа. Такву кредитну политику Банка не води од јуче. У Хрватској католичкој банци то је већ традиција, која је позната и њеним улагачима. То је истовремено и један од узрока због којих је Банка успевала да прође без нарочитих тешкоћа и кроз најтеже фазе наше банкарске кризе. Њој је увек полазило за руком да одржи висок ликвидитет и да у пуној мери удовољава свим захтевима који су се на њу постављали.

Постоји још једна разлика између ове банке и других новчаних завода. И многи други заводи су успевали да одрже висок ликвидитет, али је то веома често ишло на штету рентабилитета. Насупрот томе, код Хрватске католичке банке, поред високог ликвидитета, био је увек повољан и рентабилитет пословања. Код овог завода било је и повлачење улога знатно мање него код великих загребачких банака. У 1931 години, најтежој за наше банкарство, улози су чак порасли, са 27,11 на 28,73 милиона.

Кретање банчаних послова најбоље се види из следеће таблице, у којој доносимо главне билансне позиције за четири последње године:

Актива	Рачун изравнања			
	1932	1933	1934	1935
	у хиљадама динара			
Благајна и жиро	6.491	5.565	6.691	6.833
Менице	28.372	22.892	23.057	27.662
Дужници	3.137	3.777	2.488	1.817
Ефекти	1.518	1.466	1.466	1.466
Непокретности	370	370	370	370
Разна актива	—	—	9	33
Пасива				
Главница	5.000	5.000	5.000	5.000
Резерве	3.100	3.200	3.250	3.500
Улози	26.547	22.404	21.962	26.161
Поверљивоци	3.163	1.929	1.500	1.416
Добитак	874	924	954	848
Збир биланса	39.889	34.071	34.081	38.181

Збир биланса је у прошлој години порастао за преко четири милиона. У пасиви највеће повећање показују улози на штедњу. Они су порасли за 4,2 милиона динара, са 21,96 на 26,16 милиона. Као што се види, пораст улога износи 19%. У 1931 улози су показивали рекордну висину од 28,73 милиона динара. Њихово опадање у 1932, 1933 и 1934 није изазвано толико неповерењем банчаних улагача, колико њиховом жељом да повучени новац уложе у непокретности или у друге облике имовине, а знатним делом је проузроковано и погоршањем имовинских прилика банчаних улагача. Повољни пораст улога у 1935 може се узети као знак да су у прошлој години и прилике загребачких привредника кренуле на боље.

Банчина главница остала је непромењена са 5 милиона динара, а њени фондови са дотацијом из прошле године износе 3,5 милиона и достигли су 70% главнице.

На менице отпада 27,66 милиона динара, односно 72,5% од целе aktive. Види се, дакле, да је Хрватска католичка банка типичан есконтни завод. Насупрот томе, на кредите по текућим рачунима отпада само 4,7% aktive, односно 1,8 милиона динара. То значи да се банка слабо интересује за конткорентне кредите.

Ликвидна средства показују пораст од 140 хиљада динара и крајем 1935 износе 6,83 милиона. Од тога се налази у благајни 2,5 милиона, код Поштанске штедионице 97 хиљада, а код осталих новчаних завода 4,23 милиона. Ликвидитет банке је необично висок, јер на ликвидна средства у благајни и на жиро-рачунима долази скоро 18% целе aktive.

Од осталих позиција у активи треба споменути само непокретности и ефекте који су у билансу већ трећу годину непромењени. Непокретности износе 370 хиљада и састоје се из банчине зграде у Јуришићевој улици. Ефекти су исказани са 1,46 милионом динара. То значи да на њих не отпадају ни пуна 4% aktive.

Исказани чисти добитак износи 848 хиљада. Од тога долази на пренос из 1934 године 133 хиљада а 715 хиљада је добитак за 1935 годину. Ако се овој последњој цифри дода 250 хиљада, за колико су у 1935 повећани банчини резервни фондови, види се да банчин укупни добитак у 1935 износи 965 хиљада, односно 19,3% од главнице. То омогућује банци да исплати и за прошлу годину веома лепу дивиденду. Мало је код нас новчаних завода који су за неколико последњих година уопште делили дивиденду а код Хрватске католичке банке она је увек била доста висока.

У управи су г. г.: Хрустић Фрањо, претседник; Јурицац Фрањо, потпретседник; Капић Мирко, Маршези пл. Драгутин, д-р Маркулин Стјепан, Стиплошек Антун, Лусанић Јулио и д-р Воук Бруно. У надзорном одбору су: г. г. Аушпергер Фабијан, д-р Гостиња Андрија, Ибрустић Јосип и Матковић Фрањо.